

Vasárnapi felvétel 2.

Hangfájl: vasarnap3.wav; időtartam: 1:18:22

(Megjegyzés: a vasarnap2.wav felvétel nem sikerült, ezért törölve lett.)

Adatközlők: Istók Ágnes (Kákova, 1950.), Istók György (Klészse, 1950 előtt született).

Megjegyzések:

A bizonytalan, illetve nehezen kivehető (elharapott, dűnnyögött) szavak zárójel között, kérdőjel után állnak.

2. gyűjtő: Az ő kutyáik?

GYB: Igen, igen.

2. gyűjtő: És a másik, az ugyanez: az ők kutyája?

GYB: Igen.

2. gyűjtő: Ez így jó?

GYB: Jól van.

ÉKK: Mind a kettő egyformán jó?

GYB: Így jó.

ÉKK: És mind a kettő ugyanazt jelenti?

GYB: Hát igen, nem kutyát jelent?

2. gyűjtő: Ezen a rajzon...

ÁN: Egy kutya.

GYB: Igen. Há jó, az az... igen... kutyájik és a kutyáji. Az a jé betű az, jö az...

2. gyűjtő: Azért írtuk így, mert a mi magyarunkban mi juknak mondjuk, és hogy ezt megkülönböztessük ettől. Tehát ez nem a helyesírás, hanem csak ahogy hallatszik.

GYB: Igen, jól van.

2. gyűjtő: Akkor jól van. És akkor az alsó sor, hogy három gyerek sétáltatja a saját kutyáját. És akkor mondhatjuk-e róluk, hogy az ők kutyáik?

GYB: Igen, igen, igen.

ÁN: Igen.

2. gyűjtő: *És ugyanez a feladat akkor, hogy a három állatra gondolhatunk-e, hogyha azt mondjuk, hogy az ők kutyáik?*

GYB: Kutyáik, igen.

2. gyűjtő: *Akkor ha az egy malac, akkor az ők...?*

ÁN: Malacik.

GYB: Igen.

2. gyűjtő: *Vagy az ők...?*

GYB: Malaca, igen.

2. gyűjtő: *És akkor itt meg három kismalaca van a három gyerekeknek...*

GYB: Ők malacaik...

2. gyűjtő: *És az ők...?*

GYB: Malacai.

ÉKK: *Hát akkor most mindenki kérdezze meg még, ami kérdeznivalója van! Az etet az valahogy máshogy volt... Tehát amikor enni adunk az állatoknak, azt nem úgy mondta, hogy etet...*

ÁN: Adtunk ennik. Esznek.

GYB: Ennének...

ÉKK: *Dehát valami ebédit, vagy valami ilyesmi volt.*

ÁN: Megebéltettem.

2. gyűjtő: *Az azt jelenti, hogy délbe adtam nekik?*

ÁN: Nem, megebéltettem hol délre, hol estére, megebéltettem.

GYB: Enni adtam...

ÁN: Adtam e... adtam ennik, s megették.

BFÁ: *Nekem lenne néhány román mondatom s egynehány magyar mondatom... Hogy mondják azt magyarul, hogy [románul kérdez]?*

GYB: Magyarul?

BFÁ: *Igen, igen.*

GYB: Moldvai asszonyok tudnak bors... borsot önteni.

ÁN: Borcsönteni.

GYB: Borcsönteni. Tehát ezt öntik.

ÁN: Öntik. Ugy mondják.

BFÁ: *És mindegyik tud, vagy az egész?*

ÁN: Az mindenik tud. Zegész tud önteni.

ÉKK: *Az a bors...*

GYB: Borcs.

ÉKK: *...az a céklaleves?*

ÁN: Nem.

GYB: De... amivel...

ÉKK: *Ez a csorba az nem...?*

GYB: Nem.

BFÁ: *Az a leves.*

ÉKK: *És a borcs az a...*

BFÁ: *Az a lé...*

GYB: A csorbának azt a savanyuságot, kenyérből...

ÁN: Nem kenyér...

GYB: Nem?

ÁN: Kórpa, kása...

GYB: Nem a csorbát, nem a borsot...

ÁN: Borcs, ö...

GYB: Csánnak...

ÁN: Nálunk vagyon bors, s van csorba. S bors van savanyítva borccsal, s csorba van savanyítva ződ szílvával, ecetvel, citromsóval, az csorba. Ez különbség. De az a bors az nagyon finom. Csorbát én nem szokom csálni, csak nyárba, mikor van ződ szilva. Mikor ugy, hogy meg van... meg van érve, meg van keményedve az a magja, hogy s azt megfőzzük, s megizéljük, s azt a levet...

GYB: Azt szőlővel is lehet...

ÁN: Szőlővel, somval lehet savanyítani.

GYB: Meggyel.

ÁN: Meggyel, mikor meg van érve. De szilva, barack, ezek ugy még nincsenek megérve ugy.

GYB: Zódek.

BFÁ: *Mer nálunkfele a borcs csak az a lé.*

ÁN: Borcs csak az a lé, meliket öntik.

BFÁ: *Igen, igen. S amikor kicsi voltam, nálunk a nagyvárosba az üzletbe lehetett kapni.*

GYB: Lehet, igen.

ÁN: A igen, igen. Most es árulnak.

GYB: Nem tudom...

ÁN: Borcsot hogy nem árulnak.

GYB: A piacon.

ÁN: Igen, árulnak, még bótba es.

BFÁ: *És az, hogy [románul kérdez]? Azt hogy mondják, ugyanúgy, mint az előbb?*

ÁN: A bo... a bors nem az ételhez, ha valamivel csálják a...

GYB: Ezt külön öntik a bors...

ÁN: Meliket bors, hogy azt avval főzik, az étel, annak azt mondják, zegész moldovai asszon tud önteni borcsot.

GYB: Ezt a...

ÁN: Amikor főz be, aszongya zegész tud főzni borcsosat. Az borcs, s ez borcsos, mikor ugy.

BFÁ: *De ha azt hallják, hogy [románul kérdez]?*

ÁN: Zegész moldovai asszony tud önteni borcsot. A zegész moldovai asszony tud főzni borcsosat.

BFÁ: *[románul kérdez]*

ÁN: Zegész világ tud önteni borcsot, a zegész világ tud főzni borcsosat.

BFÁ: *[románul kérdez]*

ÁN: A zegész falu előtt...

GYB: Menyekező...

ÁN: Menyekező van.

BFÁ: *[románul kérdez]*

ÁN: Menyekezőbe eljött az egész faluból...

GYB: Falu!

ÁN: A zegész falu.

BFÁ: *Vagy eljöttek az egészen, úgy tudják mondani?*

GYB: Az egészen a faluból, mindenki, azt akkor már nem mondják egészen a falu, hanem mindenki a faluból.

ÁN: Mindenki a faluból. Mindenki ott vót a faluból a menyekezőbe.

BFÁ: *[románul kérdez]*

GYB: Minden Daciának négy kereke van.

BFÁ: *[románul kérdez]*

GYB: Mindenik Daciának négy kereke van.

BFÁ: *[románul kérdez]*

GYB: Négy Daniának öt kereke.

BFÁ: *És ugye összesen van nekik ennyi?*

ÁN: Ha úgy mond... mi itt mind úgy van, akkor...

GYB: Itt ha írja... Kvatru Daciának csincs kereke...

ÁN: De négynek egy helyett van öt kereke. Vagy ez... Valamit, valamit megmozdítanak. Ha el nem lopták... Akkor ott vaj ellopták a többi.

BFÁ: *[románul kérdez]*

ÁN: Vannak rezervák a...

GYB: Minden négy Daciának...

ÁN: Van egy hét kereke.

GYB: ...hét kereke.

BFÁ: *Minden négy, hogy négyenként?*

GYB: Há minden négy Daciának, ha úgy mondjuk...

ÁN: Minden négy Daciának...

GYB: Van egy hét kereke.

ÁN: Egy-egy hét.

BFÁ: *És az azt jelenti, hogy a négynek van összesen hét?*

GYB: Hát igen, hát így van itt írva.

BFÁ: *Ez...*

ÁN: Itt jól van. Az egészsnek...

BFÁ: *[románul kérdez]*

ÁN: Karácsony után még vágunk egy-egy tyukot.

BFÁ: *Még vágunk egy-egy tyukot...*

ÁN: Igen.

BFÁ: *[románul kérdez]*

GYB: Az én... hogy mondják, munkahelyemen, dolgomon? Dolgomon, dolgohelyemen...

ÁN: Hol én dolgozom... (? szágijesz...)

GYB: Mindenki megbecsüli egymást.

ÁN: Egymást.

BFÁ: *[románul kérdez]*

GYB: Igen.

ÁN: Ha egy párból vótak, ha vót...

GYB: (? elbíztak) a tévé előtt veszekednek...

BFÁ: *De mondjuk a jó fiúk akartak venni...*

ÁN: Várják húsiétot. S akkor mindig jók kell legyenek.

BFÁ: *És akkor ezt hogy mondják?*

ÁN: Bémentek a szálába...

GYB: Igen.

ÁN: S köszöntek.

BFÁ: *Egymásnak?*

GYB: Egymásnak köszöntek.

ÁN: Köszöntek egymásnak.

GYB: Egymásnak, és egymás között is. Ennyi.

ÁN: Igen, mert tudják...

BFÁ: *Ezt lehet magyarul mondani, hogy bejöttek a nép, és köszöntek egymásnak?*

GYB: Bejött a nép...

ÁN: Bejött a nép, s köszöntek egymásnak.

GYB: Egymásnak. Bézött...

ÁN: Bézött. Bézött a nép. Elöl van az a... Bézött a nép, s köszöntek egymásnak.

BFÁ: *[románul kérdez]*

ÁN: Már is dolgozott a tenger... tiz esztendejig, de most nincsen ott... nem dolgozik ott. Most.

BFÁ: *És a Péter barátom telefüstöli a szobát, és aszondom neki, [románul kérdez]. Ezt hogy mondanák neki magyarul?*

GYB: Péter, ne pipálj annyit! Nálunk nem szivaroznak az emberek, hanem pipálnak.

ÁN: Pipálnak.

BFÁ: *És nem mondják, hogy „ne még pipálj annyit”, vagy „ne már pipálj annyit”?*

GYB: Hogyha „nú máj fumá”, akkor aszondom ne pipálj annyit.

ÁN: Ne még pipálj annyit. Ne még. „Nu máj fumá.” Mert mondod nem „nu fumátö”, ne pipálj annyit, s ne még, mint itt van, ne még pipálj annyit.

GYB: Igen.

2. gyűjtő: *Azt is mondják, hogy ne még, és azt is, hogy ne már?*

GYB: Igen, ugy es szókták mondani...

ÁN: Mikor mindig mondja, aszongya „nu máj fumár”, aszonnya, ne még pipálj annyit. Vaj mikor mondja, hogy „nu fumá (? átöt)”, akkor ne pipálj annyit.

2. gyűjtő: *Ne majd pipálj, még mondják azt is, ugye?*

GYB: Még mondják azt is, ne majd pipálj.

ÉKK: És a már, olyan nincs a csángóban? Hogy ne pipálj már...?

GYB: Mondja (? még), hogy ne még...

ÁN: Ne még pipálj. Ne majd pipálj.

GYB: Ne majd pipálj.

ÁN: Mindig jó.

ÉKK: Tehát a már, az nincs is ez a szó?

ÁN: Már? Ni... nem használjuk...

GYB: Nem már, nem.

ÉKK: Nem hogy nem már, hanem hogy nemtom, már felkelt a nap, már reggel van...

GYB: Van az is...

ÁN: Met most este van, met réggel van, nem mondják, már.

GYB: Igen...

ÁN: Aszongyák met. Met. Met.

GYB: Mert.

ÁN: Met este van, met réggel van, met dél van, met meghargutt... nem beszél velem többet met megharagutt, nem énekel többet, met...

GYB: Elment...

ÁN: Többet ivott vót, s aztá befogta nyakát, vagy ilyen (? eset)... Nem mondja, már, aszongya, met.

BFÁ: És ha kérdeznek valakit az unokájáról, és asziszzi, az unoka óvodába jár. És akkor mondhatja a szomszéd, hogy „nem, már iskolába jár”?

ÁN: Aszongya, a zonokád a zovodába jár? Nem met ziskolába jár. Met. Nem mondjuk már.

ÉKK: De ide nem volna az jó, hogy még iskolába jár?

ÁN: Kérik zonokát, kivégzette a ziskolát? Nem, met még jár a zeskolába.

ÉKK: *Nem, de ha azt kérdezik, hogy óvadás? Nem, még iskolás.*

ÁN: Nem, nem...

GYB: Az iskola az óvoda után jön.

ÁN: Nem, nem mondják, nem bírják használni azt, hogy még iskolás, nem. Ha mondanák, iskolás-e fiad, nem, még ovodás. Akkor menen úgy. De így már fordítotva nem.

BFÁ: *Na még jön egy olyan, [románul kérdez].*

ÁN: Ne még mérgelj fel.

GYB: Ne még haragíts fel.

ÁN: Ne még haragiss fel. Ne még haragiss fel. Ingem.

BFÁ: *[románul kérdez]*

ÁN: Nehogy ott élémenj... Nehogy ott élémenj még... Jó? Nehogy ott élémenj.

GYB: Nehogy ott élémenj. Még vajegyszer...

ÁN: Nehogy ott élémenj még, vagy nehogy ott élémenj vajegyszer. Igen, nehogy ott élémenj vajegyszer.

BFÁ: *[románul kérdez]*

ÁN: Annyi esztendő után nem még pipál hála Istennek. Ezt (? tele) mondtam, hála Istennek.

BFÁ: *Igen, hát ez a [románul]...*

ÁN: Igen, hála Istennek.

GYB: Hála Isten...

BFÁ: *[románul kérdez]*

ÁN: Egyszer jártam Moszkvában, de többet nem menek. De még egyszer nem menek, mer úgy le... lefordissam, hogy hogy van.

BFÁ: *[románul kérdez]*

ÁN: Mária megmondta Péternek, hogy ne menjen ott elé náluk, de ő még eljött... de ő még ment tovább.

GYB: Tovább jár...

ÁN: Még menen... még tovább jár... Ez mindig ugy van, hogy...

GYB: Ő tovább menen.

BFÁ: *Most egy kicsit más téma, [románul kérdez].*

GYB: (? kérdi várjon, és még...)

ÁN: Egy restes ha elaludt, azaz (? pierde váre) restes. Marika nem akarik elaludni egy restes után, ez az. Valakit érdekel ez? Valakit megfigyeltek?

BFÁ: *Ugye szó szerint nyárvesztő, magyarul mint a naplopó.*

GYB: Naplopó, igen.

ÁN: Magyarul igen. Nálunk azt mondják, restes.

GYB: A restes. semmirekellő es, még használják azt a szót.

BFÁ: *[románul kérdez]*

GYB: Ne, hagy csináljon egy bolondságot...

BFÁ: *Nagyon szépen köszönjük.*

ÁN: Szivessen.

GYB: Isten segít, s...

ÉKK: *Azt megkérdezem, hogy az hogy jobb, ne csinálj bolondságot, vagy nehogy csinálj?*

ÁN: Ne csinálj most. Nehogy csinálj... időbe... Nehogy csinálj üdőbe, un timp, üdő.

GYB: Nem, de ha az... nehogy csinálj, akkor (? vele) kihangsúlyozod, amit mond...

ÁN: Több időbe...

GYB: Így ha mondod, ne bolondoskodj, ne csinád...

ÁN: Vagy bolondságot, akkor most.

GYB: Ha mondod, nehogy csinálj bolondságot, akkor ki...

ÁN: Hosszabb idő...

GYB: Nem, de megmondod, hogy vigyázzon jobban. Kihangsúlyozod.

2. gyűjtő: *Azt lehetne mondani, hogy amikor iskolába jársz, akkor hétkor még alszol? Nem, hétkor már fel vagyok kelve. Ezt hogy mondanák?*

ÁN: Mikor jársz iskolába, hétkor még alszol? Nem, hétkor fel vagyok kelve.

2. gyűjtő: *Nem mondják, hogy hétkor már fel vagyok kelve?*

ÁN: Nem, hétkor fel vagyok kelve.

2. gyűjtő: *Tehát nem lehet mertként használni...?*

ÁN: Ha igen...

ÉKK: *És hogyha meg az van, hogy már, én már nem csinálok valamit, akkor inkább azt mondják, hogy többet, nem csinálom többet?*

GYB: Igen.

ÁN: Többet... többet nem csánom ezt a dolgot, többet nem pipálok, nem...

ÉKK: *Nem lehet mondani, hogy már nem csinálom?*

ÁN: Nem, nem használják nálunk.

ÉKK: *Én még arra akartam rákérdezni... Délelőtt mintha azt mondta volna Ágnes „ne csináld, ha nem akarsz, hogy kacagjon a világ”, lehet így mondani?*

ÁN: Ne csánj úgy... Ne csánd meg ezt, ha úgy akarsz, hogy ne kacagjon a világ. Vaj, ne csánd meg, hogy kacagjon a világ.

ÉKK: *Tehát ha úgy akarsz?*

GYB: Nem a... kettő volt akkor...

ÁN: Kettő vót...

ÉKK: *Úgy akarsz vagy nem akarsz, mind a kettővel jó? Ha ne csánj ilyet, ha...*

GYB: Ne, két izé vót. Egyikbe mondták, ha úgy akarod, hogy kacagjon a világ, akkor csánjad, s...

ÁN: Akkor ne csánd... ha úgy akarsz, hogy kacagjon a világ, akkor meg bírod csiná... csánni.

ÉKK: *Kákován úgy mondják, hogyha úgy akarsz, és Klézsén meg úgy mondják, hogyha úgy akarsz.*

ÁN: Há nem, met ez nem ö...

GYB: Hát ha úgy akarsz, te. De ha...

ÁN: Te...

GYB: De ha úgy akarsz...

GYB: Ha úgy akarsz, úgy hogy... Másszor, ha akarsz, hogy még kacagjanak, akkor... ez az itt...

ÉKK: *És azt hogy úgy akarsz, azt úgy kell folytatni, hogy ne csánj ilyet, ha nem akarsz, hogy kacagjon a világ, vagy ha nem akarsz, ha kacagjon a világ?*

ÁN: Ha nem akarsz, kacagjon a világ.

ÉKK: *Tehát se „ha” nem kell, se „hogy”, hanem...*

ÁN: Ha nem akarsz, kacagjon a világ.

ÉKK: *És az nem jó, hogy nem akarsz, ha kacagjon a világ?*

ÁN: Nem akarsz?

ÉKK: *Megkérdezte, ha menek-e én is, vagy megkérdezte, ha akarok én is... Tehát lehet ezt a „ha”-t mondani? Vagy megkérdezte, hogy?*

ÁN: Megkérdezett, hogy akarok-e, hogy a világ kacagjon? Ha nem akarok, hogy kacagjon, akkor nem teszem meg ezt a dolgot, nem csálom meg ezt a dolgot. Vaj ha úgy akarok, hogy ne kacagjon a világ, akkor nem csálom ezt a dolgot. Vaj ha úgy akarsz, hogy ne kacagjon a világ, akkor nem csálod meg. Itt ö... Ugy...

GYB: Ha akarsz, hogy kacagjanak, kell (? elérd)...

3. gyűjtő: *Feljegyeztem egy olyan változatot is, hogy nem tudom hogy mi volt az eleje, és azt szeretném tudni, hogy mit lehet elérni, „hogy ne légy a világ kacagása”.*

GYB: Kacagsága.

ÁN: Kacagsága.

3. gyűjtő: *Kacagsága. Akkor ez elé mit lehetne mondani?*

ÁN: Vigyázz magadra, hogy ne légy a világ kacagságára.

GYB: Ne légy a világ kacagsága.

ÁN: Aszongya.

4. gyűjtő: *Én ilyen szituációkat szeretnék. Képzeld el, hogy mondjuk megszületik nálam egy gyerek, és átmegyek a szomszédba, hogy megosszam vele az örömet. És ha átléptem, akkor mit mondok neki?*

GYB: A hírt mondjam meg, vagy...

4. gyűjtő: *Nem, hogy nálunk, hogy koccintsunk-e, vagy hogyha átmegyek a szomszédhoz, akkor hogy invitálok?*

GYB: (? Hági) hátul...

ÁN: Megszületett...

GYB: Megszületett a gyermekem...

ÁN: (? Hági) hátul, hogy igyunk egy poharat, kocintsunk a... örvendjünk.

GYB: Innapaljuk meg...

ÁN: Innapaljuk meg a gyermeket. Hogy született.

GYB: Innapaljuk meg ezt a...

ÁN: Születését...

GYB: Gyermekemet...

ÁN: Gyermekem születését.

4. gyűjtő: *Tehát akkor ez a „hájde”?*

GYB: A román hájde. Gyere a... Hájde.

4. gyűjtő: *És akkor azt nem használják, hogy gyere át?*

ÁN: Nem.

GYB: Nem, gyere nem.

4. gyűjtő: *És azt, hogy jöjj át?*

GYB: Hát azt...

4. gyűjtő: *Azt lehetne mondani?*

GYB: Hát lehetne mondani, de nem használják. (? Mind) szoktak hágyi.

4. gyűjtő: *És akkor azt se, hogy jöjjél át?*

GYB: Nem, nem, nem használják. Itt a faluba. De Pusztinán biztos használják gyere, mert ott székel...

ÁN: Hát nem, hát falutól, s még a falu közt es vót különbség. Így beszédbe es, még falun sem...

GYB: Mi másképpen ejtünk, (? még sarokba), náluk fáj valami, akkor náluk sír.

ÁN: Nálunk van egy almafa, náluk van a fa, s...

ÉKK: *De a hájde az azt jelenti, hogy gyere ide?*

GYB: Igen, gyere, románul (? van át, ugye a...)

ÁN: Hej, hej...

ÉKK: *És akkor azt mondják?*

GYB: Igen.

ÁN: Hejde, hogy adjak valamit.

GYB: És akkor másik es mikor felel, aszond mindjárt menek. Nem mondja mindjárt jövök.

ÁN: Mindjárt ott vagyok, mindjár menek...

2. gyűjtő: *És mondják ezt, amikor több embert hívnak át?*

ÁN: Hájtok bé...

GYB: Hájtok be...

ÁN: Hájtok bé... Mikor... Mikor van egy csokor, bé akarod híni az egészet, akkor aszondod, hájtok bé. Mint nálunk karácsony estén énekelnek, s hogy végzetek énekelőt, akkor mondom, hájtok bé. Kinyitom az ajtót, s aztán mondom, hájtok bé.

2. gyűjtő: *És amikor itt vagyunk egy csapatban, és akarom mondani, hogy mind menjünk be...?*

GYB: Hájtok menjünk be.

ÁN: Hájtok menjünk bé.

ÉKK: *Nem lehet mondani, hogy hájtunk be?*

ÁN: Hájtok.

GYB: Hájtok.

ÁN: Hájtok bé. Hájtok menjünk bé.

4. gyűjtő: *Akkor egy másik szituáció. Elfogy otthon a kenyér, és elküldöm a gyereket, akkor mit mondok: elküldöm a gyereket, hogy...?*

GYB: Mondom a gyermeknek... (? ...)

ÁN: Elküldtem a gyereket, hogy vegyen vaj... vegyen kinyeret.

GYB: Kinyeret.

4. gyűjtő: *Tehát elküldtem a gyereket, hogy...*

ÁN: Vegyen kinyeret.

GYB: Vegyen kinyeret.

4. gyűjtő: *És akkor ezt nem lehet úgy mondani, hogy elküldtem a gyereket, vegyen kinyeret?*

GYB: Nem.

ÁN: Hogy vegyen kinyeret.

GYB: Kinyér az kenyér.

4. gyűjtő: *És hogyha gyereknek mondom, hogy menj...*

GYB: Menj el a...

ÁN: Menj el magazinhoz, hogy végy kinyeret.

GYB: Vagy ha akarom, hogy gyorsabban menjen, fogd csak magad, s menj el a...

ÁN: Serényen most még el, mer (?...) ha nem...

GYB: Menj csak serényen el...

ÁN: Végy kinyeret...

4. gyűjtő: *És azt nem mondhatom neki, hogy vegyél?*

ÁN: Nem.

GYB: Nem. Nincs.

ÁN: Végy.

ÉKK: *És eridj, az sincsen?*

GYB: Azt is használták. Igen, az öregek. Eriggy!

ÁN: Há 'reggy!

GYB: Há 'reggy, igen.

ÁN: Há eriggy! Nezem vala én, eriggy, hereggy. Hereggy, menj serényen, hereggy indulj...

GYB: Az öregek, akik még...

ÁN: Azok egy rég... zöreg, zöreg, a zöreg...

GYB: Akikre vigyázott negyven esztendeig Petrás Ince János, azoknak az apjukra, s az öregek, akiket én még fogtam gyermekkoromba, azok mondták, hogy eriggy má innen...

ÁN: Há 'reggy!

GYB: Én még a (? szavakon)...

4. gyűjtő: *És hogyha... képzeljék el, hogy két gyerek csúszkál a tavon, és ha vékony a jég... És azt mondja az egyik a másiknak, ha beleesnék, akkor mit...*

GYB: (? Má így) mondtad nekik, nem?

4. gyűjtő: *Segítséget kérnek...*

GYB: Te, segítenél-e, hogy kihúzz? Kihúznál-e?

4. gyűjtő: És azt lehet mondani, hogy ez sokkal gyorsabb legyen, hogy ugye ne fázzon meg, akkor mit mondanának?

ÁN: (? Tepedőt) huzz ki...

GYB: Nem, kihúznál-e serényen?

4. gyűjtő: És azt lehetne mondani, hogy ránts ki?

GYB: Nemigen mondanánk, hogy ránts...

ÁN: Huzz ki serényen...

4. gyűjtő: És szokták használni ezt, hogy ránts?

GYB: Igen.

ÁN: Igen.

4. gyűjtő: És azt mire?

GYB: Hát rántsad meg a kantárt. (? Kengyelt), vagy valamit.

4. gyűjtő: És hogy nem rántsad, hanem ránts meg a kötelet, azt is lehet használni?

GYB: Igen.

ÁN: Igen.

GYB: Ránts meg a kötelet...

ÁN: Ránts meg

GYB: Ránts meg...

4. gyűjtő: És akkor a rántsad az nem jó?

GYB: Há, mikor mondja, hogy rántsad meg egyszer...

4. gyűjtő: Az nyomatékosabb...

GYB: Igen, igen...

4. gyűjtő: És hogyha rám vonatkozik, tehát mondjuk ránts ki engem.

GYB: Igen.

4. gyűjtő: Ilyet lehet mondani?

GYB: Huzz ki vagy ránts ki, igen.

4. gyűjtő: És azt is lehet mondani, hogy rántsál ki engem?

ÁN: Nem.

GYB: Nem.

ÁN: Ránts ki.

GYB: Ránts ki.

4. gyűjtő: És akkor a húzddal is ugyanez van, hogy húzd ki a vedret... És azt lehet mondani, hogy húzzad?

GYB: Igen, lehet... Ritkán mondják...

4. gyűjtő: Azt lehet?

ÁN: Huzzad ki?

GYB: Huzd meg azt a...

ÁN: Nem, azt jelenti, mikor ki akarsz vonni valamit. Huzzad ki azt a szekeret a helyéből.

GYB: Igen.

ÁN: És lehet mondani, húzd ki a szekeret a helyiből. Ezt is lehet hesználni.

GYB: Huzd ki azt a vedret a kútból.

4. gyűjtő: Akkor mind a kettőt lehet?

ÁN: Ja, igen, igen.

4. gyűjtő: És hogyha a gyerek hagy a tányérján ételt, de én nem akarom, hogy ott maradjon étel, akkor mit mondanék neki?

GYB: Egye ki.

ÁN: Egye ki.

4. gyűjtő: *És hogyha a gyerekeknek mondom?*

ÁN: Edd ki mind!

4. gyűjtő: *Edd ki?*

ÁN: Edd ki mind!

GYB: Edd ki mind, ne hagyj (? ogrist)

ÉKK: *Az micsoda?*

2. gyűjtő: *Maradék.*

ÁN: (? ogrist)? Apró par...

GYB: Nem, a maradék...

ÁN: Maradék.

4. gyűjtő: *És azt lehetne mondani, hogy egyed meg?*

ÁN: Edd meg.

GYB: Edd meg mind!

ÁN: Edd meg.

4. gyűjtő: *Egyed meg mind, az nem?*

ÁN: Nem...

GYB: Nem, edd meg mind...

ÁN: Egyed meg ugy nem...

GYB: (Igazából...) amelyik a (? ...) a nyelvet és a (? ...)

4. gyűjtő: *És hogyha az anya rábízta a kölökre a tyúkokat, és az anya azt mondja, hogy üljél itt, amíg jön apád, akkor azt mit lehet mondani, hogy hogy mondja meg neki a gyerekek?*

ÁN: Itt ülj, míg hazajő apád, vagy ügyelj vélik míg hazajő apád.

GYB: Ügyelj vélik, igen.

ÁN: Inkább ügyelj.

GYB: Ügyelj a tyukokra, ha meg akarja mondani, hogy mit, ha...

ÁN: Igen, a tyukokra, míg hazaérek én, míg hazaér apád, vagy míg...

4. gyűjtő: *És hogyha azt mondom neki, hogy várd meg apád, azt lehet mondani?*

ÁN: Megvárd...

GYB: Várjad...

ÁN: Várd meg apádat...

GYB: Igen.

ÁN: Igen, várd meg apádat...

4. gyűjtő: *És azt lehet mondani, hogy várjad meg apádat?*

GYB: Azt lehet mondani, de nem mondják.

ÉKK: *És azt lehet mondani, hogy „megvárd apádat”?*

ÁN: Nem, várd meg.

4. gyűjtő: *És akkor legyen egy olyan eset, hogy megházasodik a legény, de még nincsen háza. És akkor hogy fejeznék be ezt a mondatot, hogy a szülei akkor megmondták, hogy...*

GYB: Ne házasodjék meg?

4. gyűjtő: *Nem, hogy...*

ÁN: Megmondják a nászoknak, hogy fiam meg akarik házasodni, de még nincsen háza.

4. gyűjtő: *Igen, és akkor...*

ÁN: Es akkor mikor esszegyülnek, akkor fognak (? várnak).

4. gyűjtő: *Igen, de mikor az após azt mondja, hogy a fiú csináljon házat, akkor azt hogy mondanák?*

GYB: Hát akkor nem adjuk a gyermekünket, amíg...

ÁN: Nem adjuk oda, míg nem csán házat.

GYB: ...nem lesz háza.

4. gyűjtő: *És így lehetne-e mondani, hogy s hanem akkor ők megmondták, hogy ne, csánjanak együtt házat?*

GYB: Igen, a... nem... nem baj...

ÁN: Vagy csánnak együtt házat. Csánnak együtt.

GYB: Ifjúk, s csánnak együtt.

4. gyűjtő: *Tehát inkább csánnak, és nem csánjanak? Az úgy nem jó?*

GYB: Nem, csánnak. Ha (? meg) úgy van, hogy ők csánjanak, akkor ők...

4. gyűjtő: *És hogyha visszagondolunk az előző esetre, amikor nem ette meg a gyerek...*

ÁN: Az (? orbist).

4. gyűjtő: *Akkor azt lehetne-e mondani, hogy hanem akkor megmondták neki, hogy egye meg?*

GYB: Egye ki. Egye ki.

4. gyűjtő: *Akkor, látunk pár férfit, akik tartanak valahova. Akkor megkérdezi tőlem a kisebbik öcsém, hogy hova mennek ezek? És akkor én azt mondhatom, hogy kimentek azért, és akkor valamit mondani kell, és tudom, hogy kapálni indultak. Akkor ezt hogy mondanám a gyerekeknek, hogy s ezek azért mentek...?*

GYB: Kapálni mentek.

ÁN: Nem ö... Mondjad azt, hogy (? mind egy így) belekérdez, hova mennek ezek a legények? S akkor ő azt mondja, akkor ő felel, aszongya, hát elmentek kapálni.

4. gyűjtő: *És hogyha belerakom azt, hogy azért?*

ÁN: Azért mentek el, hogy kapáljanak.

GYB: Ha kéri, hogy merre mennek az uton (? járók)?

ÁN: Minek mennek?

GYB: Minek mennek? Azért mennek, hogy menjenek kapálni.

ÁN: Hogy menjenek kapálni.

4. gyűjtő: *Teláltam egy ilyet, hogy lekezelődtek, s aztán ki kellett hirdessék a templomban. Azt, hogy összeházasodtak.*

GYB: Hogy összeházasodnak. Az eljegyzés az... Ilyen... az (? eljegyzés) az a papnál van olyan... Igen, eljegyzés, igen, eljegyzés, akkor ki kell hirdetni a templomba, s azután házasodhatnak.

4. gyűjtő: *És akkor azt lehet így mondani, hogy lekezelődtek, s aztán ki kellett hirdessék a templomban?*

GYB: Igen.

4. gyűjtő: *És azt úgy lehetne mondani, hogy „s aztán ki kellett hirdetni a templomban”?*

GYB: Nem...

ÁN: Nem, aszongya, lekezelődtek, s aztán kihirdették a templomban.

GYB: Igen, de ha akarja kérdezni, akkor meg nem tudja, hogy ki akar... ki kell hirdessék, aztán mondja, hogy... Aztán ki kell hirdetni...

ÁN: Templomba... Kihirdetni...

GYB: Igen, hirdessék...

4. gyűjtő: *És olyat lehet, hogy ki kell, hogy hirdessék?*

ÁN: Ki kell hogy hirdessék...

GYB: Nem, azt nem szokják mondani... Ki kell hirdetni. Ki kell, hogy hirdessék.

4. gyűjtő: *Tehát azt is lehet mondani, hogy... Klézsén is, hogy ki kell hirdetni?*

GYB: Igen.

ÁN: Igen.

4. gyűjtő: *Azt is lehet mondani?*

ÁN: Há igen, met mikor Robi megházasodott, akkor Klézsén is ki kellett hirdessék.

4. gyűjtő: *És akkor van valami ilyen különbség a kettő közt, hogy „ki kell hirdetni, hogy lekezelődtek”, vagy „ki kell hirdessék, hogy lekezelődtek”? Van jelentésbeli különbség?*

GYB: Nincs.

ÁN: De mindent így lehet használni, és mindig azt jelenti.

4. gyűjtő: *Ezt is mondta egy déli csángó: „Leán nem lehetett, hogy beszéljen legénvel, mint most.”*

GYB: Most mondta?

4. gyűjtő: *Igen.*

ÁN: Akkor ez olyan faluból volt, hol szövel beszélnek.

4. gyűjtő: *Igen, de itt most főleg az érdekelne, hogy lehet-e ezt úgy mondani, hogy „leán nem lehetett beszéljen legénvel.” Vagy csak úgy lehet mondani, hogy „leán nem lehetett, hogy beszéljen legénvel”?*

GYB: Nem, ha mondja, olyan (? hogy) a lyánynak nem lehetett beszélniük a legényekkel, mint most, a leány nem lehetett beszélnie legénvel, mint most.

4. gyűjtő: *Tehát akkor a hogy az nem kell oda...*

GYB: Nem...

ÁN: Nem kell...

GYB: De ha ő akar cifrázni azon, akkor...

4. gyűjtő: *De berakhatja, tehát úgy is jó?*

GYB: Hát ő berakhatja, az érti az ember, nem?

4. gyűjtő: *Érti, de nem mondaná?*

ÉKK: *Hát akkor mind a kettő jó...*

GYB: Igen, igen.

4. gyűjtő: *Még nem készült el az ebéd, de a tészta már kész van. És az anya nagyon elkényezteti a gyereket. És ha erről egy kívülálló mondja, hogy az anya megengedte a gyerekeknek... És akkor hogy fejeznék be?*

GYB: Hogy egyék tésztát, nem?

ÁN: Míg készen... míg megkészül az étel...

ÉKK: *És hogy egyék meg a tésztát vagy hogy megegyék?*

GYB: Hát ma megegyék, akkor megegyék az egészet, de hogy egyék...

ÁN: Akkor esznek...

4. gyűjtő: *És hogyha csak egy gyerek van? Hogy az anya megengedte a gyerekeknek...?*

GYB: Hát igen...

ÁN: Hogy egyék tésztát.

ÉKK: *De nem is azt kérdeztem, hogy megegyék, hanem hogy egyék meg.*

ÁN: Nincsen különbség.

GYB: Ha engedte meg, akkor nem mind azt jelenti? Ha elől van, ha hátul, az mind egy...

ÁN: Igen, azt mondom...

GYB: Ha egyék meg az összes tésztát, akkor nem hoznak...

ÉKK: *Nekem valahogy az volna a fülemben, hogy inkább azt mondják Erdélyben, vagy Romániában, hogy egyék meg.*

GYB: Igen, de nem mondja, hogy a tésztát.

ÁN: Megegyék.

GYB: Azt mondja, hogy egyék meg.

ÁN: Vaj megegyék.

GYB: Vagy megegyék.

ÁN: Mind annyi.

4. gyűjtő: *És azt mondhatnánk, hogy az anya megengedte a gyerekeknek, hogy egyen a tésztából?*

GYB: Egyék.

ÁN: Egyék. Egyék a tésztából.

4. gyűjtő: *Az apa viszont szigorúbb, vagy hamisabb...*

GYB: Hamis!

4. gyűjtő: És a gyerek kimenne, hogy játszódjon, a kertbe. De mivel evett a tésztából, ezért az apa megtiltotta a gyerekeknek... És akkor hogy fejeznék be?

GYB: Hogy ne menjen ki a (? házból)?

4. gyűjtő: A kertbe.

GYB: Igen, hogy ne menjen ki játszani kertbe.

4. gyűjtő: Tehát az apa megtiltotta a gyerekeknek, hogy ne menjen ki a kertbe?

GYB: Igen, nem eresztette ki kertbe, ez a legjobb... (? Tiltani) olyan nincs.

ÁN: Nem eresztette ki, nem használják, tiltás, csak nem eresztje ki. S akkor azt érti, hogy...

4. gyűjtő: Tehát akkor azt nem mondanák, hogy megtiltotta?

ÁN: Nem, nem eresztette ki.

GYB: (?...) lehet, hogy a...

4. gyűjtő: És az enged? Nem engedte?

GYB: Azt se.

ÁN: Nem hagyta.

3. gyűjtő: Nem hagyta kimenjen, vagy nem hagyta, hogy kimenjen?

GYB: Nem hagyta... hogy kimenjen.

ÁN: Nem hagyta, hogy kimenjen.

4. gyűjtő: Tehát úgy nem jó, hogy nem hagyta kimenjen?

GYB: Úgy is jó még...

ÁN: Az es, mikor restellte kimondani éppen... Úgymond vót egy... meg akarta, hogy értsem meg hamarébb, hogy...

2. gyűjtő: És azt nem lehet, hogy nem hagyta kimenni?

ÁN: Mondanám, hogy...

GYB: Lehet az...

ÁN: ...lehet azt is, de mikor úgy gyorsabban vannak, melikek...

2. gyűjtő: *Inkább nem hagyta kimenjen?*

GYB: Igen...

ÁN: Nem, aszongya, nem hagyta kimenjen. Vagy nem eresztette, kimenjen.

GYB: Nem eresztette ki. Nem ezt mondja, hogy...

ÁN: Nem ezt mondja, hogy... csak nem eresztette ki, s akkor azt érti, hogy ki (? menjen).

4. gyűjtő: *És a legény felnő, és megházasodik, és csán magának saját házat, de az apjuk nagyon ragaszkodnak a fiúhoz. És azt lehet-e mondani, hogy ebbe lassan megbékélnek, és az apjuk elfogadják, hogy...?*

GYB: Hogy a fiú kimenjen? Eltávolodjék?

ÁN: Nem mondjuk mik elfogadjuk. Meértettük, hogy ő kell menjen, megértettük, hogy akar... Egybeértettük vele, hogy elmenjen. Nem, nem.

GYB: Elment.

4. gyűjtő: *Tehát az a jó, hogy egybeértettünk vele, hogy elmenjen?*

ÁN: Igen.

GYB: Igen. Megértették, hogy el kell menjen, valahogy így.

4. gyűjtő: *És korábban, mikor a felesége még lány volt, már nagyon szeretett volna megházasodni...*

GYB: Eladódni. A lányok eladódnak.

ÁN: El. Lányok eladódnak.

GYB: El kell menjen (? hajtút) venni.

4. gyűjtő: *És azt lehet-e mondani, hogy a lány vágyik rá, hogy...?*

GYB: A leány várja. A legényt.

4. gyűjtő: *Igen, de hogy vágyik.*

GYB: Vágyik az nem, nincs nálunk, nem...

ÁN: Nincs. Nincs az, hogy...

4. gyűjtő: *És akkor az, hogy szeretne? Vagy a lány szereté, hogy...*

GYB: Minél hamarébb menjen el utána, legény után.

4. gyűjtő: *És hogy elvegyék, azt lehetne használni?*

GYB: A leány... a legény elvegye. (? ...) a leány megyen utána.

ÁN: Lyány várja, hogy a legény elvegye.

GYB: Igen.

ÁN: Igen, hogy eladódjék.

4. gyűjtő: *Hazajön a fiú, és nagyon éhes, de az anyja nem tudja, hogy mit szeretne enni. És akkor mit kérdez tőle, hogy a...?*

GYB: Mit ennél?

ÁN: Mit akarsz enni?

GYB: Mit akarnál enni?

4. gyűjtő: *És hogyha magára gondol az anya, hogy mit akarsz, hogy mit csináljak, azt lehet mondani?*

GYB: Mit akarsz, hogy készissek neked?

ÁN: Mit akarsz, hogy készissek neked?

4. gyűjtő: *És hogy nélkül, mit akarsz készissek?*

GYB: Hát igen, az a...

ÁN: Mit akarsz készissek?

4. gyűjtő: *Az is jó?*

GYB: Igen.

4. gyűjtő: És ha az anya el akar menni a szomszédba beszélgetni, akkor azt lehet mondani, hogy az anya el akar menni? Otthonról?

GYB: Igen. Hazulról.

ÉKK: Hazulról, sőt, hazunnat.

GYB: Hazunnat, hazunnat, igen.

4. gyűjtő: És azt lehet-e mondani, hogy az anya azt akarja, hogy ő elmenjen hazunnat?

GYB: Az anya el akar menni hazunnat.

4. gyűjtő: És ha az anya azt akarja, hogy a gyerek elmenjen hazunnat? Ezt lehet így mondani?

ÁN: Az anya azt akarja, hogy a gyermek menjen el hazunnét.

GYB: El akarja küldeni hazunnat...

ÁN: Ne... vaj elmenjen, vaj el akarja küldeni hazunnét...

4. gyűjtő: És akkor azt nem lehet mondani, hogy az anya el akar a gyerekeknek mennie?

GYB: Nem.

4. gyűjtő: Ezt én se gondoltam komolyan. Hogyha ránézek az órámra, és látom, hogy a vonat mindjárt megy, akkor felugrok a vendégségből, és azt mondom, hogy sietnem kell, mert... mondjuk mondhatom-e azt, hogy el kell érnem a vonatot?

ÁN: Tepelődöm, mert kell... el kell érjem a vo...

GYB: Bocsássanak meg, mert tepelődöm. El akarom érni a (? dzink).

4. gyűjtő: És hogyha a kellett belerakom, el kell érnem a vonatot?

GYB: Igen, el kell érjem a vonatot.

4. gyűjtő: El kell érjem a vonatot?

GYB: Igen.

4. gyűjtő: És úgy nem mondhatom, hogy el kell érnem?

ÁN: Nem. Érjem.

GYB: El kell érjem a vonatot. Trint. Nálunk úgy mondják.

ÉKK: *És el kell a trint érjem, ez nem jó, ugye?*

ÁN: Trint el kell érjem.

GYB: Ott nem úgy mondj... Így mondta nálunk (? tanárnő). Meg kell fogjam a trint.

ÁN: Meg kell fogjam a trint, igen.

ÉKK: *De úgy nem jó, hogy meg kell a trint fogjam?*

GYB: Há ezt mondta a...

ÉKK: *De most kicsit megcseréltem, meg kell a trint fogjam.*

ÁN: Meg kell fogjam a trint.

GYB: Meg kell fogjam a trint.

3. gyűjtő: *És akkor hogy van a (?...)*

ÁN: Meg kell fogjam a trint.

GYB: Fizikailag ha megfogom, (? akkor felmegyek).

3. gyűjtő: *Akkor azt hogy mondom?*

GYB: Hát az, hogy megfogjam a trint.

ÁN: Azaz, megfogom a trint, met addig úgysem bírok fellépni, míg meg nem fogom ott a... azt a izét, bárát azt...

3. gyűjtő: *És akkor hogy mondjuk azt, hogy [románul kérdez]?*

ÁN: Meg kell fogjam a trint.

GYB: Igen.

ÁN: Az az.

4. gyűjtő: *Akkor egy más, mondjuk zálog volt a házon, és nem lehetett eladni. De mondjuk kifizettem az adósságot, és szeretném eladni a házat.*

ÉKK: *Zálog az van?*

ÁN: Zalag?

4. gyűjtő: *Nem.*

GYB: Ipotéka.

ÁN: Ipoteka, de zalag nem mint egy ipoteka?

GYB: De, jó, hát románba menen az is...

ÁN: Azt mondják, ipoteka...

GYB: Lehet még románítani...

4. gyűjtő: *És lehet mondani, hogy most már el lehet adjam a házat?*

ÁN: El lehet adjam a házat, mert kifizettem az adót.

GYM: Kifizettem az adósságot.

4. gyűjtő: *És azt lehet-e mondani, hogy el lehet adnom a házat?*

ÁN: Nem, adjam. Adjam.

4. gyűjtő: *És azt, hogy el lehet hogy adjam a házat?*

GYM: Azt...

ÁN: Hogy, hogy mondod? El lehet, hogy adjam?

GYM: Igen, azt lehet...

ÁN: Vagy el lehet, hogy adjam a házat?

GYM: El lehet adjam...

ÁN: Kifizettem zadót, hogy el lehet... eladni...

GYM: Azért fizettem ki, hogy eladjam...

ÁN: Itt nem, itt nem.

3. gyűjtő: *És ha azt akarom, hogy kifizettem most már az adósságot, és el bírom adni?*

ÁN: El bírom adni a házat.

3. gyűjtő: *És akkor lehet azt mondani, hogy el lehet, hogy adjam a házat?*

ÁN: Nem. El lehet adjam a házat.

BFÁ: *És olyan, hogy el lehet lesz adjam?*

ÁN: El lehet lesz, külsőbben, valamikor.

3. gyűjtő: *Majd, jövőre?*

ÁN: Igen, jövőre.

4. gyűjtő: *És hogyha mondjuk a leánynak a hamis apja megengedi, hogy elmehet a guzsalyasba, és a lány örül ennek, és megmondja a barátnőinek, azt lehet-e mondani, el szabad mennem a guzsalyasba?*

ÁN: Lehet menjek a guzsalyasba.

GYM: El lehet menjek guzsalyasba.

ÁN: Lehet menjek a guzsalyasba, eleresztnek a guzsalyasba. Nem szabad, nem szokják használni.

3. gyűjtő: *Erre lehetne a bírokot? El bírok menni?*

ÁN: El bírok...

GYB: Ha el bírok menni, akkor megmagyarázom neki, (? mer) nem eresztnek

ÁN: El bírok, az...

4. gyűjtő: *És akkor nyilván az sem jó, hogy el szabad mennem a guzsalyasba?*

ÁN: Nem, az nem.

GYB: Nem mondják...

4. gyűjtő: *Meg az sem jó, hogy el lehet mennem a guzsalyasba?*

ÁN: El lehet menjek a...

GYB: Én má el lehet menjek a guzsalyasba...

ÁN: El lehet menjek...

4. gyűjtő: *Akkor most egy kicsit megforgatjuk a szórendeket. Azt lehet-e mondani, hogy kell elérje János a vonatot?*

ÁN: El kell érje János a vonatot.

GYB: El kell érje János...

4. gyűjtő: *És azt lehet-e mondani, hogy el kell János érje a vonatot?*

GYB: Hát azt mondhatja, de...

ÁN: Egy kicsit megfordítva...

4. gyűjtő: *De jobb azért, mint az, hogy kell elérje János a vonatot?*

ÁN: El kell érje János a vonatot. Vaj lehet mondani, hogy János el kell érje vonatot, mindig fordítva...

GYB: Nem, elérje, meg kell fogja...

ÁN: Mindig az, csak megfordítva van...

4. gyűjtő: *És azt lehet mondani, hogy el kell mindenki érje a vonatot?*

ÁN: Az egész el kell érje a vonatot.

4. gyűjtő: *És az el kell az egész érje a vonatot?*

GYB: El kell érje...

ÁN: Mindenki az úgy veszik, úgy egy-egy-egy-egy... S úgy az egész az mind... Blokk...

3. gyűjtő: *És akkor együtt kell menjenek a vonatra?*

ÁN: Igen, az egész el kell, akkor az egész. S akkor, mikor mondja mindenki...

4. gyűjtő: *És azt lehet mondani, hogy el kell csak János érje a vonatot?*

ÁN: Csak János kell elérje vonatot.

4. gyűjtő: *És azt lehet mondani, hogy le kell ne késsük a vonatot?*

GYB: Nem. Le kellene késsük a vonatot.

4. gyűjtő: *Nem, le kell NE késsük a vonatot.*

ÁN: Vonat késik...

GYB: A vonatot nem késük, a vonatot elszalasszuk.

4. gyűjtő: *Akkor el kell NE szalasszuk a vonatot.*

ÉKK: *Ennek nincs értelme, nem jobb, hogy el kell ne fogjuk a vonatot?*

ÁN: Nem jó, azt mondja, hogy el kéne...

GYB: El kéne késse...

ÁN: Hogy ne kelljen elmenjen a vonaton... Nem? Az az, az el kell szalasztani vonatot az az, hogy ne majd fogja meg.

GYB: Le kéne, el kéne szalasztani eztet... Menjünk a következővel.

ÁN: Másikval.

4. gyűjtő: *Tehát akkor az jó volt, hogy János kell elérje a vonatot?*

GYB: Igen.

4. gyűjtő: *És az, hogy az egész kell elérje a vonatot?*

GYB: Igen.

4. gyűjtő: *És csak János kell elérje a vonatot?*

ÁN: Akkor csak ő. Ugyugy, szpecifikáre.

4. gyűjtő: *És az egész kell elérje a vonatot, az is?*

ÁN: Az egész... És el kell érje...

4. gyűjtő: *Az egész el kell érje.*

ÁN: El kell érje vonatot.

4. gyűjtő: *És nem kellene lekésük a vonatot? Ilyet lehetne mondani?*

GYB: Nem. Nem, ez rossz. Ha nem te akarod...

ÁN: Ha nem a, nem... akkor ne szalasszuk...

GYB: Nem kellene elszalasztani...

ÁN: Akkor ne szalasszuk el a vonatot. Ugy van. Ne szalasszuk el, ha nem akarod. S kell siessünk, hogy ne szalasszuk el a vonatot.

4. gyűjtő: *Nálunk használunk olyat, hogy, például most nyitva van az ajtó, és ezért engedélyt kérek, hogy hadd csukjam be az ajtót. És azt lehet-e mondani, hogy hadd csukjam be az ajtót?*

ÁN: Ott akkor, hogy bécsánjam az ajtót. Ez az az.

GYB: Nem, kérded, bé lehet csánjam az ajtót?

ÁN: Igen, vagy bé lehet csánjam az ajtót?

GYB: Bé lehet csánjam az ajtót?

4. gyűjtő: *Tehát azt nem lehet mondani, hogy hadd?*

GYB: Nem, nem.

4. gyűjtő: *És hogyha mondjuk hazajövök a mezőről, és nagyon fáradt vagyok, és apámnak mondom, hogy jaj, hadd üljek le? Ilyen lehet mondani?*

ÁN: Hogy?

GYB: Nem.

ÁN: Nem.

4. gyűjtő: *És hogy hogy üljek le?*

GYB: Kérem én őt, hogy?

4. gyűjtő: *Igen, hát szinte így engedélyt kérek...*

GYB: Nem, hát...

ÁN: Eressz, hogy leüljek. Le lehet üljek? Eressz, hogy... Nem, eressz, hogy üljek le. Le lehet-e üljek?

GYB: Parancsolom... nem, az más. Kérdem, le lehet-e üljek?

ÁN: Igen.

4. gyűjtő: *Tehát azt lehetne mondani, hogy eressz, üljek le?*

GYB: Eressz hogy üljek, nem...

ÁN: Akkor parancsolom.

4. gyűjtő: *Eresszen, hogy üljek le?*

GYB: Igen, azt lehet. Eresszen.

5. gyűjtő: *Inkább az apa mondja a gyerekeknek, hogy eressz, hogy üljek le.*

GYB: Igen, azt mondtam én es, hogyha megkérdi, le lehet-e üljek?

ÉKK: *És a gyerek?*

5. gyűjtő: *A gyerek kérdezi, le lehet-e üljek? Eressz, hogy üljek, ez már olyan, hogy...*

GYB: Akkor már...

ÁN: S akkor azt...

GYB: Szállj le a székről...

ÁN: Akkor az, izé, ö...

2. gyűjtő: *Olyat lehet mondani, hadd el, ő üljön le?*

ÁN: Hagyjad, hogy üljön le.

2. gyűjtő: *De úgy hogy, hadd el, üljön le?*

ÁN: Hadd el, üljön le, igen.

GYB: Ha mondja másiknak, ha másikat es (? menjen), hadd el, üljön le.

ÁN: Még akarja küldeni valaki, hogy menjen még (? valahova), aszongya, hadd el, üljön le. Hadd el, üljön le.

4. gyűjtő: *Hallottam, amikor még reggel mesélték, hogy a kalácsot megették... És volt egy olyan, hogy nem megette, hanem megpenészesedett.*

ÁN: A pitán. Igen, a pitán.

GYB: Pitánon is...

ÁN: Pitánt kidobta, és én kerestem, hogy mért nem. Aszongya, há aszongya, meg vót (? aszódva). Há mondom há, igen, de most csinátam.

GYB: A igaz vót.

ÁN: Nem vót... Aszongya, há meg vót penészedve...

GYB: (? Mert) ha válaszolnom kell, az...

ÁN: Kivette, kidobta kutyának, s megette.

GYB: Hogy mondják, hogy kis ilyen... (? ...) finomság...

4. gyűjtő: *Elhangzott egy ilyen mondat, hogy hogy legyen megpenészesedve, mikor most süttem?*

ÁN: Igen.

4. gyűjtő: *Ezt mi Budapesten úgy mondanánk, hogy hogy lenne megpenészesedve?*

ÁN: Nálunk ugy mondják, hogy legyen megpenészesedve, mikor most sütöttem?

GYB: Lehet mondani, hogy hol lenne megpenészesedve...

ÁN: De azt is lehet mondani, hogy hogy lenne megpenészesedve, mikor nincs.

4. gyűjtő: *És hogyha mondjuk a kisfiúnak a barátja beteg, de még kicsi, és nem érti meg. És nyúzza az anyját, hogy csak hívja át. És akkor mit mondana az anyjának, mert mi ezt úgy mondanánk, hogy hogy jönne át, hiszen beteg. Ezt akkor önök hogy mondanák?*

GYB: Hogy bírna átaljönni, mikor ő beteg?

ÁN: Vagy lehet mondani úgy is, hogy jöjjön átal, mikor beteg? Hogy jöjjön átal, mikor beteg?

4. gyűjtő: *És hogyha múltban használnánk ezt... Mondjuk én vagyok az apa, és mondtam neked, hogy hogy jött volna át, hiszen beteg? Akkor ezt hogy lehetne mondani?*

GYB: Hogy lenne? Hogy jött lenne?

ÁN: Hát amikor beteg? Hogy jött lenne?

GYB: Hogy jönne átal, ha beteg vót még?

ÁN: Hogy jött...?

ÉKK: *És úgy nem lehet, hogy hogy jöjjön át? Vagy ezt hogy mondjuk múlt időben?*

GYB: Hogy jött lenne át?

ÁN: Átal.

ÉKK: *De eszembe jutott, hogy jött legyen át? Úgy nem lehet?*

GYB: Nem, nem, nem...

ÁN: Nem. Hogy jött lenne át.

2. gyűjtő: *De olyan viszont van, ugye, hogy ha átjött legyen, most itt lenne?*

ÁN: Ha átaljött lenne, akkor... itt lenne.

GYB: Ha átjött lenne, most itt lenne.

2. gyűjtő: *Nem legyen?*

ÁN: Nem, ha átaljött lenne, akkor itt lenne.

4. gyűjtő: *És hogyha a jövőre gondolnánk? Mondjuk én meghívom a barátomat az esküvőmre, és azt mondom neki, ha eljönne, örülnék. Ezt lehetne úgy mondani, ha... nem is tudom. Vagy hogyha a gyerek mondja az anyukájának, hogyha majd megvénne húsvétra azt a játékot, hogyha megvénne, örülnék, akkor ezt hogy lehetne?*

GYB: Ha még...

ÁN: Ha megvénne azt a játékot, akkor én örvidenek. Nagyon örvidenek.

GYB: Erössen örvidenek.

ÁN: Nagyon örvidenek, vaj erössen...

4. gyűjtő: *Tehát akkor az nem lenne jó, ha megvegyed azt a játékot, örvidenek?*

GYB: Nem.

ÁN: Nem, ha megvénne.

GYB: ...azt a játékot, erössen örvidenek.

4. gyűjtő: *Hát nagyon köszönöm.*

ÁN: Szívesen.

2. gyűjtő: *Én még megkérdezném, hogyha átjött valaki, lehet azt mondani, hogy nem tudom, hogy átjött legyen, nézd meg a szobába?*

ÁN: Nemtom ha átjött...

GYB: Ha átjött lenne.

2. gyűjtő: *Ha átjött lenne?*

GYB: Igen, igen.

2. gyűjtő: *Nem lehet azt mondani, hogy átjött legyen?*

GYB: Nem.

ÁN: Nem, nem, nem.

ÉKK: *Még én is kérdezek egyetlenegy valamit. Itt olvastam valamelyik szövegbe, hogy nem azt mondta, hogy megetted-e az ebédet, hanem hogy megetted az ebédet-e?*

GYB: Az ebédedet?

ÉKK: *Az ebédedet-e?*

GYB: Igen. E az...

ÉKK: *Igazából nem is ez volt, hanem nem az volt, hogy volt-e nálatok, hanem hogy volt nálatok-e?*

GYB: Ja, hát ott... Vagy átírás rossz, vagy...

ÉKK: *Lehetne mondani?*

GYB: Nem lehet, nem lehet. Nem, vót-e nálatok, járt-e nálatok. Itt még van az átírás, emlékezetből... Van egy költőnk a faluba, direkt úgy írja, hogy a magyarok ne értsék. Nemtom hallottak-e Duma Andrásról...

ÉKK: *Persze, hallottunk. És ő klézsei?*

GYB: Igen.

ÁN: Igen.

ÉKK: *És nem lehet megérteni, amit ír?*

GYB: Hát én ha nem értem, mint klézsei, és direkt úgy ír.

2. gyűjtő: *Szavakat nem lehet érteni?*

GYB: Nem, ahogy ő írja.

ÁN: Összerakja...

GYB: Én tudom, hogy aztán mit ír...

ÁN: Mikor úgy meg...

GYB: El, hogy úgy Tristan Tzara módjára írja a szavakat, s... Mer ő úgy írja, amit lehetne mondjuk ő... lehetne jobban írja, úgy...

2. gyűjtő: *De ott is él a faluban?*

ÁN: Igen.

GYB: Ott él, igen.

2. gyűjtő: *Merhogy Magyarországon jelent meg verseskötete.*

GYB: (? ...)

ÉKK: *Meg van egy másik csángó költő is, a Janku Laura.*

GYB: Ejj, az budapestiessen ír csángóul.

ÁN: Igen.

2. gyűjtő: *De az pusztinai, vagy hova valósi?*

GYB: Nem...

ÁN: Ariny.

GYB: Arinyi, magyarfalusi. De még van egy, Lakatos Demeter. Volt.

2. gyűjtő: *Igen, ő volt az első, aki...*

GYB: Az a... az az. Nagyon szépen írt, de az is... el kell olvasni, szoktam elolvasni... Nem, az az északi csángóknak volt költője, az...

ÉKK: *Lakatos Demeter?*

GYB: Igen. Azt ha elolvassák, akkor náluk mindjárt észlelik, hogy hogy írt ők. És írt, mondjuk az volt a probléma, az a probléma, hogy ő román, szóval betűkkel írt, de ahogy ő tanulta a román betűket. A két nem is használja majdnem, mind csak cével írja...

ÁN: Cével...

GYB: Mindjárt sokminden...

ÉKK: *Nehéz kiolvasni...*

GYB: Igen.

ÉKK: *Hát szegény kárpátaljai... Valaki cirill betűvel írt, de állítólag a bukovinaiak közül is valakik cirill betűkkel írnak magyarul.*

GYB: Igen, de most is?

ÉKK: *Hát mert csak olyan iskola van...*

GYB: Ja, igen. A moldovánok is úgy írtak... Kilencven és valamennyiig, az ország amíg a Szovjetunióhoz tartozott. És most mind akarják egyesíteni a románok, hogy legyen rég... Elég féltő, hogy ez is (? összehunyja), amelyik...

ÉKK: *Hát aki még akar kérdezni, az most kérdezze meg. A vendégeinket utána elengedjük.*

2. gyűjtő: *Nagyon elfáradtak.*

ÁN: Na úgy mondta, ha ők elfáradtak, hogy rendre veszik (? ők s) kérdezni, akkor mit melikek csak mind az egésznek felelnünk, akkor úgy kell...

GYB: Nem vót nehéz. Csak a kutyák (? alszanak), nem a kutyák, hanem a zsendárok. Itt már...

ÁN: De nezek kutyákat, míg melik johoknak hasonlik.

GYB: Ne, hát sztilisztikai... Sztilizálva vannak.

ÁN: Mindig vártam, hogy szakadjanak el azok a láncok, hogy azok a szerencsétlen kutyák elfussanak, de nem még majd...

5. gyűjtő: *De ezek városi kutyák, és városban nem lehet elfutni...*

ÁN: Hát nálunk sem...

GYB: Csak azért, mert megharapnak, s...

ÁN: Nem engedjük el. Van egy kucsa, olyan esztendő, még jobban... mik neveltük, a szomszéd fiu adta, s elszaladott. Ketszer jött haza, egyszer jött, mikor...

GYB: Hurok a nyakába.

ÁN: Hurok a nyakába. Én még nem is vettem vót észre. Te mondom, nezted-e ezt a kutyát, minden nap drót van... Egy nagy drótot húz utána. De hogy kemény a kutya, erős, elszakasztotta, de egy olyan másik lenne, akkor megfulladott lenne.

GYB: (? Csülledt) lenne meg.

ÁN: Csüllyött... Vannak olyan, csüllyett lenne meg, aszongyák.

GYB: Akikre mondják, hogyha meghal...

ÁN: Akkor aszongya, megcsüllyedett.

GYB: Megcsülledt. Kifeszült. Ez ilyen... hogy mondják, olyan...

ÁN: Csuff... csuff szó. Mikor haragszol valakire... aszongya, jó, hogy megcsüllyedett. Többet nem hallom, hogy miket mond. Mikor haragszik valakire.

ÉKK: *Hát ha nincs több kérdésünk, akkor nagyon szépen köszönjük. Köszönjük, hogy ránk áldoztak ilyen sok időt.*

GYB: A címet a megadta a Robinak a...?

ÁN: Azkat a jegyeket. Mikor... húsjét után jó...?

ÉKK: *Igen, én már meg is adtam Robinak egyszer ezt a címet...*

GYB: Ja, az a Benczur...? Igen, az megvan.

ÁN: Megvan, igen, igen, igen.

GYB: És a Benczur ez ki vót, egy festő vót... Mit is festett, valami láttam, valami nagy történelmi festő...

ÉKK: *Igen, arcképeket, meg királyi... Czillei és a Hunyadiak, meg ilyen történelmi...*

GYB: Czilleieket? Azokat lefesteni?

ÉKK: *És a Hősök terén keresztül jöttek, ugye?*

GYB: Igen. De nincs ott az egész.

ÉKK: *Az egész nem, csak a legfontosabbak.*

GYB: No, akkor el lehet búcsúznunk?

ÉKK: *Így van, így van.*

[Itt szakad vége az utolsó felvételnek.]